

DRUŠTVENE VIJESTI

SLAVKO KOLAR — KAO AGRONOM

In memoriam

Naslov ovoga nekrologa možda je i nepotpun. Možda bi trebalo dodati: ...1 kao čovjek, ali neka ostane ovakav.

Mnogi čitaoci njegovih literarnih djela i ne znaju, da je Kolar bio agronom. Možemo sa sigurnošću tvrditi, da ga je životni put kao agronoma doveo u Bikovski vrh*), gdje je upoznao klasične tipove, koje je opisao pod imenima kao »Stefe«, »Funtace«, »Mande«. U ovom kraju je nastalo možda i njegovo najjače literarno djelo, pripovijest o kravi Pisavi tj. »Svoga tela gospodar«.

Teško je, a praktično i nemoguće odijeliti životni put Slavka Kolara kao agronoma od njegovog rada na polju književnosti. Mi ćemo ipak koliko je moguće iznijeti u najkracim crtama lik Slavka Kolara kao agronoma.

Rodio se 1. XII 1891. god. u selu Palešniku (bivši kotar Garešnica). Otac mu je bio seoski učitelj. Ispit zrelosti je završio 1911. god. u Zagrebu a agronomiju u Križevcima na tadašnjem Višem gospodarskom učilištu 1913. godine. Njegovi drugovi se sjećaju da se već tada okušao na književnom polju sa saljivim pjesmicama i sl.

Nakon svršenih studija započinje njegov burni službenički život. Službenički dosije mu je ispunjen premještajima, koji su u većini slučajeva bili posljedica šikaniranja tadašnjih nenarodnih režima.

Poslije završetka studija nalazi se na praksi u Božjakovini s prof. Korićem, Demercem, Đ. Radojčićem. Praksu nastavlja i na Vinogradarsko-voćarskoj školi u Petrinji. Ovdje drži i predavanja na našoj prvoj zimskoj poljoprivrednoj školi. Prvi jači kontakt s narodom imao je za vrijeme službovanja u Kraljevskoj zemaljskoj vladi u Zagrebu kao pristav od 1915. do 1919. god. Tada je više puta putovao u Srijem i Slavoniju. Već u prvoj godini bivše Jugoslavije, 1919. god., dobiva stipendiju za Grignon na temi iz vinogradarstva i voćarstva. No stipendija mu je tako mala, poslije izmjene kruna u dinare, da mu nije bila dovoljna ni za život i on napušta studijski boravak u Francuskoj.

U vremenu od 1920. do 1922. god. nalazimo ga kao pristava i nastavnika na ratarnici u Slavonskoj Požegi. Ovdje se, osim rada u skoli, bavi i politikom. Pokrenuo je lokalni list »Hrvatski narod«. Zbog svega toga imao je velikih neprilika. Dolazi pod istragu i premješten je u Božjakovinu. Ovdje dobiva prvi jači udarac u životu. 1924. god. je reduciran, pa ponovno primljen u službu, a 1925. godine, za vrijeme »P.P. — režima*»), na brzojavni nalog ministra poljoprivrede iz Beograda, otpušten je iz državne službe. Od tada pa do 1926. godine nalazi se u privatnoj službi Vacuum Oil Company.

Slavko Kolar u jednom eseju kaže: »svako zlo je za neko dobro«. On kaže: »Iz svakog poraza ja sam izlazio jači«. Porazi su mu davali poticaje za dalje uspone.

Tadašnji nenarodni režimi odlučili su da ga stave »na led«. Povjerili su mu upravu jednog sasvim beznačajnog poljoprivrednog dobra u Gornjem Hruševcu kraj Velike Gorice. Ovo su učinili u namjeri da ga odstrane iz javnog života. No ovo zlo bilo je za neko dobro. Ovdje je on upoznao dušu našega seljaka koja je ista od Triglava do Kajmakčalana. Ovdje je nastala legenda o značenju krave »Pisave« u životu seljaka. Ovdje su uglavnom zapaženi i opisani njegovi literarni likovi. Boravak u Gornjem Hruševcu obogatio je vrlo značajnim djelima hrvatsku, odnosno jugoslavensku književnost — »svako zlo, za neko dobro«.

1929. god. postaje ravnatelj Vinogradske i voćarske škole u Petrinji. Ovdje nastavlja puntarsku djelatnost, pa ga ministar žika Lazić premještava u kotar Karlovac, a nešto kasnije Banskoj upravi u Zagreb. No već 1933. god. opet je u Petrinji, a 1939. god. nalazimo ga u Slavonskoj Požegi. Odavle preuzima dužnost predstojnika Odjela za poljoprivredu u bivšoj Banovini Hrvatskoj.

*) Kravarsko (Hruševac)

*) Diktatura: Pašić—Pribičević

Nakon sramotne kapitulacije bivše Jugoslavije ustaše ga nekoliko mjeseci zadržavaju na istom položaju. No brzo se kompromitirao pred ustašama. Pojedine agronome uzima u zaštitu, štaviše opominje ih, da su sumnjivi domaćim kvislinzima. Zbog toga je već krajem kolovoza 1941. god. premješten u Božjakovinu, gdje uskoro stupa u kontakt s partizanima. Njegova suradnja s partizanima bila je velika i ustašama postaje sumnjiv te sredinom rujna 1944. godine odlazi u partizane. Taj odlazak bio je upravo legendaran. Otišao je sa gotovo svim živim inventarom i zalihama.

U prvo vrijeme je u Čazmi, ali uskoro pješice odlazi u ZAVNOH. Nakon Oslobođenja bio je kraće vrijeme u Ministarstvu poljoprivrede, a zatim direktor Poljoprivrednog dobra Božjakovina. Penzioniran je 1948. god. Umro je 15. IX ove godine nakon teške bolesti.

Jedan od biografa Slavka Kolara kao agronoma rekao je da je on **gospodarsko-prosvjetni stručnjak**. Zaista on je tome poklonio vrlo veliku pažnju, a naročito domaćinskim i zimskim tečajevima. Osim toga, istakao se kao borac za staleška prava agronoma. Na nekoliko skupština i kongresa tadašnjeg »Udruženja jugoslavenskih agronoma« istakao se kao vrlo pozitivni diskutant kako u pogledu organizacije poljoprivredne službe tako i u društvenim interesima agronoma. Za njegovog kratkog boravka kao odjelnog predstojnika za poljoprivredu Hrvatske Banovine on je mnogo učinio naročito za poljoprivredne škole.

Slavko Kolar osobito je volio šibati »Ostap — Bendere«. Uoči rata jedan stručnjak je htio nasilno ući u historiju. Taj stručnjak je iznio ostap-bendersku teoriju, da će se sadnjom kaktusa opuncije u kraškom području naš krš sanirati i postati bogat kraj. Kolar je napisao o ovome jedan pamflet i totalno pokopao samozvanog spasioca oblasti našeg krša. Izvrgao ga je ubitačnom ruglu. Sa jednim drugim člankom upropastio je jednog viskog beogradskog činovnika u bivšoj Savskoj Banovini, koji je u godini dana bio samo 365 dana na službenom putu.

Dobro su mu načinili njegovi neprijatelji koji su ga premještavali od mila do nedraga. Vjerojatno mu je to pomoglo da mikroskopira dušu našeg čovjeka na selu. Krava »Pisava« je ušla u našu književnost. Sekspir, Gete i drugi imaju za junake kraljeve, pape, vitezove i učene doktore. A naš pokojnik je skinuo literarne motive s nebeskih visina na zemlju, tj. na Bikovski Vrh i ustanovio, da su kvalitativno i kvantitativno isti motivi u velikoj svjetskoj literaturi i u njegovim djelima. U Sekspirovim djelima kraljevi i vojvode se bore za kraljevstva i velika ovozemaljska biaga. Zene spletkare i međusobno »ratuju«. U djelu »Svoga tela gospodar« Sekspirovi materijalni motivi zamjenjuju se posjedovanjem obične krave. Udajom nasljednice prijestolja kraljevine Navare za francuskog kralja, Francuska dobiva cijelo kraljevstvo. A lva u djelu »Svoga tela gospodar« mora se ženiti sa šepavom i nevoljenom djevojkom, da bi porodica dobila drugu kravu namjesto uginule od nadima.

Mi agronomi možemo biti ponosni s pokojnikom u svakom pogledu. Možda nam i sada manjka jedan Kolar. Ostap-Benderi još nisu izumrli. Ima ih i uvijek će ih biti. Slavko Kolar je pokazao kako se oni uništavaju. Najbolje ih je izvrći ruglu, jer se time uštede narodni milijuni. U tome je bio velik. Sačuvajmo uspomenu na njega. Neka je slava Slavku Kolaru.

Dr Josip Kovačević

II SJEDNICA PREDSJEDNIŠTVA SAVEZA POLJOPRIVREDNIH INŽENJERA I TEHNICARA SR HRVATSKE

Dana 9. X 1963. god. održana je sjednica predsjedništva Saveza na kojoj se raspravljalo o neposrednim zadacima u vezi osnivanja i organizacionog sredenja društava i saveza poljoprivrednih inženjera i tehničara u općinama i kotarevima, planu izdavanja »Agronomskog glasnika« u 1964. godini i zadacima Saveza u pogledu izrade Društvenog plana od 1964. do 1970. godine.

Nakon svestrane analize i ocjene stanja društava na terenu predsjedništvo je zaključilo, da se odmah počne s osnivanjem inicijativnih odbora u kotarevima, koji bi trebali da provedu osnivanje kotarskih saveza društva, što je u skladu sa Statutom Saveza, usvojenim na Godišnjoj skupštini 20. VI 1963. godine.

Osim toga, zaključeno je da sva postojeća društva poljoprivrednih inženjera i tehničara na terenu održe skupštine u veljači i ožujku 1964. god. na kojima bi se ujedno donijeli novi statuti ovih organizacija.

U vezi druge tačke dnevnog reda predsjedništvo je donijelo zaključak da redakcija »Agronomskog glasnika« razradi prijedlog i plan izdavanja časopisa u 1964. godini, te da se poduzmu odgovarajuće mjere da bi časopis postao stručno informativno glasilo korisno svakom članu SPITH-e.

Predsjedništvo Saveza je formiralo komisiju koja će predstavljati naš Savez u pogledu razrade Društvenog plana od 1964. do 1970. godine. U tu komisiju su izabrani: inž. Zdravko Vinček, inž. Kazimir Stiglic, inž. Nenad Mijatović, inž. Nikola Francetić, inž. Drago Palaveršić, inž. Irina Bulović i dr. Josip Gotlin.

FF.

OBAVIJEST SURADNICIMA

Pozivamo sve poljoprivredne stručnjake, u poljoprivrednim organizacijama, komorama, udruženjima, zadrugama, stanicama, institutima, školama, Fakultetu, industriji, upravnoj službi i drugdje, da objavljuju rezultate svoga rada u »Agronomskom glasniku«.

Da bi poboljšali sadržaj i olakšali rad uredništvu i stampariji molimo suradnike da paze na slijedeće:

1. Radovi trebaju biti sažeti, jezgroviti i jasni, a najpovoljnija veličina je oko 10 stranica pisanih proredom. Rukopisi preko 15 stranica neće se objavljivati.

2. Rukopis treba biti prvi otisak stroja pisan proredom na čvrstom bijelom papiru kancelarijskog formata s najviše 34 reda na stranici i 65 otkucaja u redu i s ivičnom prazninom od 3 cm na lijevoj strani.

3. U lijevom gornjem uglu se piše ime i prezime autora s mjestom i nazivom organizacije gdje radi. Naslov treba biti što kraći.

4. Slike, grafikoni, crteži i tabele moraju se označiti rednim brojem i ispisanim tekstom na poleđini, a u članku se naznači mjesto gdje se trebaju nalaziti. Tabele (naročito s mnogo kolona) treba izbjegavati i objasniti ih ili u tekstu ili grafički. Crteži i grafikoni trebaju biti izrađeni tušem na crtaćem, paus ili fotopapiru, a slike na glanc-papiru.

5. Riječi u tekstu, koje treba istaći dovoljno je samo podvući, a kod slaganja će se odabrati najpodesnija slova.

6. Na kraju članka se navodi samo ona literatura, koja se citira u članku (autor i godina objave rada), a ne sve ono što je čitano u vezi sa člankom.

7. Radovi mogu imati i kratki sadržaj na stranom jeziku, ukoliko ga autor pripremi ili pošalje na našem jeziku, da se prevede na njegov trošak. Tabele i grafikoni trebaju u tom slučaju imati i tekst na stranom jeziku.

8. Svako eventualno prepisivanje radova ili izrada grafikona vrši se na trošak autora. Honorar se određuje prema vrijednosti rada, a ne prema broju stranica.

Autori važnijih članaka mogu dobiti besplatno 25 primjeraka separata ili više ako to posebno naruče.

UREDNIŠTVO

OBAVIJEST ČLANOVIMA SPITH-e

Obavještavamo sve članove Saveza poljoprivrednih inženjera i tehničara SRH-e, da provjere preko svojih društava uplatu članarine koju je potrebno uplatiti ovome Savezu.

Ukoliko pojedina društva nisu uplatila članarinu za svoje članove, molimo da nam odmah iznos od 1200 d uplate na tekući račun 400-181-608-295, Savez poljoprivrednih inženjera i tehničara SRH, Zagreb — Berislavićeva 6. Kako je poznato, članarina 1963. god. iznosi 1200 d, a u taj iznos je uračunata i pretplata za časopis »Agronomski glasnik«. Krajem mjeseca listopada na sjednici predsjedništva razmatrat će se stanje uplate članarine i prijedlog da se prekine daljnje slanje »Agronomskog glasnika« onim članovima koji nisu platili članarinu. Zato molimo sve članove da podmire svoje obaveze za 1962. god. što je dužnost svakog urednog člana Saveza poljoprivrednih inženjera i tehničara SRH-e.